

kat is. Bár aránylag tág látókört nyújt a tájékozatlan ifjúnak, mint orvostól az egyes pályák egészségi szempontból való ismertetését is várnók, jóllehet a szerző maga is mondja, hogy inkább futólagos kis korrajzot adott, mintsem hasznos tanácsot.

Mindhárom munka pedagógiai szempontból figyelmet érdemel és a szerző megfigyelőkéességét dicséri. De nem ártott volna a műszavak használatát korlátozni, mert ezek miatt nem érti meg a laikus, pedig ez a főcél. Feltűnők némely helyen a nem egészen irodalmi és esztétikus kifejezések, melyek az általában virágos stílusból nagyon is kiríznak és az egész felvilágosítás komolyságát veszélyeztethetik.

Konrádi Dániel.

ÚJ KÖNYVEK.

1. Hazai művek.*

Gyertyánffy István, A Pædagogium. Adatok multjának ismeretéhez, valamint a benne foglalt intézetek, különösen a polgári iskola és a polgári iskolai tanárképzés kérdéseinek tisztázásához. Budapest, 1913, Franklin-Társ., n° 53 l., 1 kor. — Két része van: I. *Báró Eötvös József és a Pædagogium*, a M. P. T.-ban 1913 okt. 18-án elhangzott felolvasás (l. M. P. 1913 nov.); II. *Még valami a Pædagogiumról*. A szerző visszaemlékezéseket közöl s az őt vezető gondolattal világítja meg az állami Pædagogiumnak azt a korszakát is, mely távozása óta eltelt; meg jövőjét is, mellyel mint hosszú ideig volt igazgatója, ma is törődik. Senki sem várhatja, hogy mindenki az ő szemével lásson; a szerző is tudja, hogy az ő rajzát más oldalról másként ítélik meg. Akik nem voltak részesei a multnak, teljes tárgyiasággal nézhetik e füzetet történelmi adatnak e nevezetes intézmény fejlődésére nézve; azok is, akik meggyőződéssel hívei a szervezet újabb alakulásának, megérthetik a szerzőt, aki itt megismerteti eme törvényben nem szervezett, a szükséglet parancsára létesült intézmény első évtizedeinek alakulását és a maga eszménye szerinti vázlatát mutatja annak a népoktatásügyi főiskolának, mely felé haladni akart. E füzet gondolatokat ébreszt minden olvasójában, aki a polgári iskolával, vagy általában nevelésünk belső történetével törődik.

A Fővárosi Pedagógiai Könyvtár Értesítője. Szerk. dr. *Ozorai Frigyes*. 1913/4., II. évf., 1. sz. — Közli az új szerzemények váloga-

* Nevelési irodalmunk újabb termékei és nevelési vonatkozású munkák. Az itt megemlítették közül egyeseket bővebben szándékozunk ismertetni.

tott.jegyzékét (91 mű), a fontosabb művek rövid ismertetését. Érdekes statisztikát nyújt a könyvtár forgalmáról: 1913-ban 11 hónap alatt kölcsönadtak 7715 művet; ebből pedagógiai 1791, más tudományos mű 1969, szépirodalmi 3955. A férfiak olvasmányából 63·7% tudományos mű, a nőkéből 36·9%. A pedagógiai művek teljes részletességgel kidolgozott szakkatalógusa már sajtó alatt van s a folyóiratok tartalmát is feldolgozza. A könyvtárban az igazgatóval együtt öten dolgoznak.

G. Le Bon, A tömegek lélektana (ford. dr. Balla Antal). *Kultúra és Tudomány*, Franklin-Társ. 1913, k8° 206 l., kötve 2 K. — E jól fordított munkának nem csupán egyenesen a nevelésről szóló részei érdekesek a nevelőre nézve, hanem egész fejtegetése. A növekedben többé-kevésbé a tömeg tagját s rajta a tömegnek azt a hatását kell látnunk, amelyet szüleitől vett át; de meg az osztály maga is tömeg! Ezért e munka olvasást érdemel; a tanítói tapasztalás kritikai szempontokat is ad, szorosán pedagógiai alkalmazásra is ébreszt gondolatokat.

P. Fülöp Cyrill, A keresztény gyermeknevelés tíz parancsolata. Lelki olvasmány szülők számára. Kalocsa, 1909, 8° 237 l., 2 kor., kapható Bpest, Kármelita Rendház, VI., Huba-u. 12. — Főként az anyáknak szánt vallásos olvasmányok a nevelésről. Alapgondolatuk: a gyermek isten ajándéka. A 10 parancs így szól: imádkozz gyermekeidért és gyermekeiddel s szenvedj értök; szeresd őket; légy igazságos irántok, uralkodj rajtok; oktasd őket; adj nekik jó példát; ügyelj fel rájuk; tarts távol tőlük minden bűn-alkalmat; jutalmazd és büntess; gondoskodj testökről és jólétökről.

Haltenberger Mihály, Mennyiben érvényesült a középiskolában a szaktanítás az 1911/12. iskolai évben? Bpest, 1913, Tisza Testv., n8° 17 l. — Igen tanulságos és fáradságosan összeállított felelet a címűl írt kérdésre. Egészen indokolt álláspont a szerzőé, hogy ha a középiskola a szakrendszert alkalmazza, legyen minden tárgy szakember kezében. S így nézve, valóban különösnek tetszik, hogy pl. a földrajz tanítóinak 32·5, a természettudományoké 15, a matematika tanítóinak 14%-a másféle képesítésű. A történelmet 13·5%-ban tanítja idegen; a filozófiára képesítettek száma az azt tanítók között csak 10%, ezért mindenféle szakos tanítja, köztök 2%-ban a hittan tanárai. Bőven foglalkozik a szerző a földrajz ügyével s azután sürgeti a szaktanítás elvének teljes érvényesítését. E végső követelmény indokolása felettébb ingatag: «különben nem szilárd a választófal, mely minket a polgári iskolától elkülönít». Az a kérdés: a nevelés egységes szempontja mit követel, szigorúan szakszerű tanítást-e a középiskola mindenik osztályában, vagy az elemi iskolából a tudományos szakszerű-

ségig fokozatos átmenetet? Bizonyos, hogy jól mindent csak az taníthat, aki készült reá. Ez az egész ügy tehát a tanárképzéssel kapcsolatos.

Mihalik József, Biológiai gyakorlatok. Tanítók és tanítónövendékek számára. Bpest, 1914, Franklin-Társ., n° 84 l., K. 1'60. — Útbaigazításokkal szolgál a tanítóképzők I—III. osztályának biológiai és ásványtan-vegytani gyakorlataihoz. Újabb bizonyossága annak, mely élénk mozgalmat teremtett a képzők tantervéhez csatolt utasítás.

Pantó János, Egy tanító naplójából. Mezőtúr, 1913, Török Ignác; 8° 180 l., 3 kor. — Rajzok és elbeszélések, személyes élmények alapján. Eleven tolla van a szerzőnek; jól tud apróságokat megfigyelni. A nevelés története egykor hasznát venné, ha ilyen tanítók a magok pályájának rajzát adnák. A tanítótság lelkébe látnia is szükséges annak, aki a nevelés hatását is szeretné okaiban megismerni.

Zigány Zoltán, Népoktatásunk reformja. [Bpest, 1914], 8° 31 l., 30 fill., kiadja az Uj Korszak, Bpest, VII., Egressy-út 71. — A népoktatás mai állapotát statisztikai adatokkal megvilágítva, megbírálja az oktatás szellemét, anyagát és módszerét, szembeállítja a mai és az óhajtott új erkölcsi nevelés irányelveit s ezzel végzi: «Nevelési munkánk céljául kitűzzük azt, hogy növendékeinknek a világ reális ismeretét nyújtjuk, hogy önálló, szabad gondolkodásra képesítjük őket és bátor, cselekvő készségeket nevelünk beléjük. E törekvéseknek legközelebbi programja az államosító iskolapolitika, tantervi és módszerei reformok s az egész népoktatás világiasítása». Mivel pedig mindez lehetetlenség ma, azért ez a reform csak «a gazdasági és politikai demokrácia alapján» kiépülő új Magyarorszáiban valósulhat meg. A füzet közli e Miskolczon tartott előadáshoz fűződő vitát is.

2. Angol könyvek.

(1913 nov.—1914 jan.)

Brewster G. W.—Wagstaff C. J. L.: A School Statics. (8°, 256 l.) W. Heffer, 3 s.

Cholmeley R. F.: Secondary Education in England. (8°, 192 l.) Smith-Elder, 2 s 6 d.

Grant C.: English Education and Dr. Montessori. (8°, 124 l.) Gardner-Darton, 2 s 6 d.

Grant C.—Hodgson N.: The Case for Coeducation. (8°, 326 l.) Richards, 5 s.

Greenwood A.: The Health and Physique of School Children. (8°, 112 l.) P. S. King, 1 s.